

Poul H. Møller (KrF):

Som det allerede er konstateret af flere talere, er dette lovforslag blot en følgevirkning af forslagene vedrørende stop for lønninger og priser og avancer m.m., hvor lægerne jo ifølge overenskomsten nu er ligestillet med alle andre, hvad lønninger angår.

Jeg ved godt, at lægers lønninger i de senere år har været et ofte fremtrukket debat-emne. Om denne og tidligere lovgivning for lægestanden så kan hindre den enkelte læge i at have en væsentlig højere indkomst i gennemsnit, det er et andet spørgsmål.

Jeg kan tilsige, at kristeligt folkeparti vil medvirke velvilligt i udvalgsarbejdet, også hvad dette lovforslag angår.

Mølgaard (DR):

Den tvangsmetode, som regeringen lægger op til ved fastsættelse af lønninger, priser og avancer på alle mulige områder, bør selvfølgelig også, hvis den skal være konsekvent, have en sidegren ud til det område, som dette lovforslag vedrører.

Jeg vil gerne bemærke, at retsforbundet er imod hele denne linje, som regeringen lægger op til, og dermed også imod denne sidegren. Jeg giver udtryk for det som et principielt synspunkt, men i samme åndedrag skal det også bemærkes, at vi erkender, at der kan være et behov for tilbageholdenhed på dette område, hvor den frie konkurrence er blevet alt for alvorligt beskåret, fordi den frie etableringsret på området er blevet undermineret igennem det aftalesystem, man kører med.

Jeg vil godt sætte et alvorligt spørgsmålstegn ved virkningen af, at et monopoltilsyn, der er aldeles uden ekspertise og erfaring på løn- og overenskomstområder, deltager i forhandlingsmekanismerne på disse områder. Jeg ved ikke, hvad gavnvirkningen kan være af, at monopoltilsynet inddrages, men måske kan monopoltilsynet lære noget af det. Noget gavn for forhandlingsresultaterne kan jeg ikke forestille mig der kommer ud af det.

Vel, retsforbundet afviser dette lovforslag på linje med den øvrige tvangsindkomstpolitik.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal takke for en positiv behandling. Jeg er enig med de ordførere, der har tilken-

degivet, at dette i første række drejer sig om en teknisk konsekvensændring. Derfor bliver jeg også nødt til at sige til hr. Brøndsted og hr. Lawaetz, der benyttede lejligheden til at gøre nogle bemærkninger om lægernes status, at der selvfølgelig ikke er tale om nogen form for ændret status i forbindelse med det lovforslag, vi her behandler.

Jeg undrede mig også lidt over fru Birthe Niensens bemærkninger om, at lægerne skulle blive særligt tilgodeset ved, at de fik en tilforordnet fra monopoltilsynet stillet til rådighed. Jeg tror, de fleste vil opfatte det sådan, at det har den modsatte virkning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.

Mødet udsat kl. 11.37

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om begrænsning af lønstigninger, ændring af dyrtidsregulering m.v.
(Lovforslag nr. L 60. Fremsat 4/12 79).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Kaj Poulsen (S):**

Der er ikke tidligere her i folketinget stillet forslag om et så kraftigt indgreb over for den

[Kaj Poulsen]

frie løndannelse, som dette forslag er udtryk for.

Den økonomiske situation i Danmark har dog heller ikke tidligere ved gennemførelse af sådanne begrænsningsforslag været så anspændt, som den er for tiden, og på baggrund af de ændrede overenskomster, som vi behandlede her i folketinget i foråret, og som blev vedtaget i marts måned, kan det vel nok fastslås, at det er en overordentlig ekstraordinær situation, vi står i.

Den gruppe i samfundet, som vil blive berørt af denne lovændring, er gruppen af lønmodtagere og funktionærer, som på det private og offentlige arbejdsmarked normalt fornyr deres overenskomst hvert andet år ved indgåelse af kollektive overenskomster. Da disse lønmodtageres organisationer har tilsluttet sig den politiske målsætning, som regeringen har lagt frem i sine forslag til en helhedsløsning, og balancen i social henseende opretholdes, såfremt disse gennemføres, finder vi fra socialdemokratiets side ingen betænkeligheder ved at anbefale dette forslag.

Jeg synes også, det er værd at bemærke, at det igen er lønmodtagernes organisationer, der har vist samfundssind som så ofte tidligere, når det drejer sig om økonomisk-politiske indgreb; det vidner om en betydelig ansvarlighed i disse organisationer over for de enorme økonomiske problemer, vort samfund står i.

Det havde været rart, om andre af erhvervslivets organisationer havde vist det samme samfundssind i deres omtale af denne helhedsløsning fra regeringen. Men vi har jo desværre måttet konstatere, at kritikken fra disse andre organisationer har virket, for at sige det pænt, noget anspændt.

Hensigten med forslaget er at bringe lønstigningstakten ned under halvdelen af den stigning, som ellers ville have fundet sted i 1980, og vi tror i socialdemokratiet, at de instrumenter, regeringen griber ind med, vil kunne sikre en sådan nedgang i stigningstakten på lønområdet.

Regeringen foreslår for det første, at taktreguleringsordninger på hele arbejdsmarkedet sættes ud af kraft, dog således at den første regulering i 1980 vil komme til udbetaling med en værdi svarende til 75 pct. af lønudviklingen. Herefter vil taktreguleringsordnin-

gerne bortfalde til udbetaling i tiden til og med 1. april 1981.

Jordskælvsklausulen for lønmodtagere med taktregulering i § 3 føler socialdemokratiet rimelig, idet grupper, som ellers ikke har mulighed for at regulere deres lønforhold i overenskomstperioden, således har sikkerhed for, at denne lovs gennemførelse ikke betyder, at de sækker agterud i forhold til andre indkomstgrupper.

Med forslagene i §§ 4 og 5 har regeringen sørget for, at de dårligst stillede grupper på arbejdsmarkedet holdes uden for den beskæring, som sker ved bortfaldet af de to dyrtidsportioner, der skulle komme til udbetaling på grundlag af reguleringspristallet for januar 1980. Det finder vi fra socialdemokratiets side rimeligt og socialt begrundet og kan derfor tilslutte os det. Undtagelsesreglen betyder, at lønmodtagere, som arbejder på garantiløn, vil få en forhøjelse af garantilønnen med 1 kr. 20 øre i timen, og med den ordinære overenskomstforhøjelse pr. 1. marts vil dette betyde, at garantibetalingen herefter vil ligge på 35 kr. 75 øre i timen, hvilket bestemt ikke kan siges at være nogen stor timeløn.

Ligeledes vil arbejdsministerens forslag holde lærlinge og ungarbejdere skadesløse ved denne suspendering af to dyrtidsportioner.

Kurstilpasningen af kronen den 29. november på 5 pct., som vil medføre højere importpriser, betyder i direkte prisforhøjelser, at reguleringspristallet vil stige med ca. 1,2 pct. For at denne kursjustering ikke skal spises op i højere lønninger, foreslår regeringen, at pristalsvirkningen for kurstilpasningen trækkes ud af reguleringspristallet, således at den første dyrtidsportion, som slår igennem efter det nye pristal, vil blive reguleret med et beløb svarende til de 1,2 pct. Socialdemokratiet kan tilslutte sig den sammenhæng, ministeren ser i dette forslag og det af skatteministeren fremsatte forslag til lov om grundskyld til staten af landbrugsejendomme.

Bestemmelserne i lovforslagets §§ 7, 8 og 9 er naturlige konsekvenser af, at arbejdslivet jo skal gå videre og om muligt forbedre produktionen og produktiviteten. Disse regler åbner mulighed for en sådan udvikling.

Alt i alt kan man sige, at det lovforslag, der her er tale om, er kraftig medicin, som uden tvivl vil betyde en reallønsnedgang for

[Kaj Poulsen]

lønmottagerne, men vi er i socialdemokratiet ikke i tvivl om, at reallønsnedgangen bliver betydelig mindre, ved at man gennemfører en økonomisk politik som denne, end hvis en traditionel økonomisk politik med finanspolitiske stramminger skulle klare os ud af problemerne, og på baggrund af regeringens samlede helhedsplan kan vi give vores tilslutning til dette forslag.

Enggaard (V):

Tanken om et lønstop, eller som overskriften på dette forslag »begrænsning af lønstigninger« lyder, som led i en mere omfattende regulering af priser og indkomster var jo et centralt emne under valgkampen, og man ved, at venstre gik ind for et altomfattende pris- og indkomststop som et centralt element. Vi henviste bl. a. til den norske ordning, der jo er meget absolut i sin karakter, og vi føjede til, at det var klart, at de svageste grupper måtte sikres i den sammenhæng.

Det foreliggende lovforslag fra arbejdsministeren er også i princippet et lønstop fra nytår frem til 1. marts 1981, men der er jo en lang række bestemmelser knyttet til det, og denne række af omfattende undtagelser er vel noget af det, som fører til, at oversigten fra budgetdepartementet – det blå hæfte, vi fik forleden – påregner 7 pct.s lønstigning fra 1979 til 1980. Denne lønstigning er jo nok en hel del mere end det, man i drøftelserne om et altomfattende pris- og indkomststop forudså. Det er også mere end det, man har kendt i Norge i den periode, hvor det tilsvarende dér har været gældende.

Hvorfor når man nu frem til en sådan højere stigning? Det gør man vel, fordi man har ladet den første taktregulering gennemføre med 75 pct., og fordi man hæver garanti-lønnen med 1 kr. 20 øre fra 1. marts 1980 ud over det, der blev gennemført ved lovgivningen i foråret. Jeg tror, at man dermed – og navnlig med det sidste – har været med til at sætte en sprængkile ind i lønssystemet, fordi andre grupper naturligt vil sætte sig selv i relation til de lavest lønnende.

Arbejdsministeren har åbenbart den efter min mening forkerte opfattelse, at den foreslåede lovgivning helt vil sætte tingene i stå på arbejdspladserne. Dertil mangler imidlertid en afgørende forudsætning: når ministeren ikke har foreslået sanktioner i dette for-

slag, lige så lidt som han gjorde det i den midlertidige lov, som er gældende i øjeblikket, tror jeg ikke, man kan forvente den stabile lønsituation, som man tilsigter.

Jeg vil gerne spørge arbejdsministeren, om han slet ikke har hørt om dagbladet Information, hvor man efter dagspressens oplysninger netop har vedtaget betragtelige lønforhøjelser fra 1. december 1979. Det er næppe det eneste eksempel, som man med den gældende lovgivning og dens principper for kontrol og sanktioner jo ikke kan gøre noget ved.

Det kan ikke være arbejdsministerens opfattelse, at der de næste fem kvartaler ikke skulle være behov for en støtte til de ansvarlige på arbejdsmarkedet. Der er en række bestemmelser i lovforslaget, som vi mener skal dyrkes nærmere under udvalgsarbejdet; det gælder således §§ 9 og 10, hvor det vil være rigtigt at belyse bestemmelsernes virkning på et moderne erhvervslivs muligheder for at anvende moderne teknik og lønprincipper. Jeg hæfter mig særlig ved bestemmelsen om, at tidlønsarbejde den 31. december 1979 ikke i de næste fem kvartaler kan ændres til akkord. Jeg forstår motivet for forslaget, men jeg frygter den stivhed i dispositionsmulighederne, som det vil kunne føre med sig.

Som det fremgik af debatten i går og af min indledning, mener venstre, at tendensen i dette lovforslag som helhed er rigtig, men at den samlede virkning desværre ikke er stærk nok til at løse den økonomiske opgave, som landet står over for.

Grethe Fenger Møller (KF):

Fra konservativ side har vi såvel før som efter valget klart givet udtryk for, at vi gerne ville medvirke til et lønstop. Vi har derfor også tilkendegivet, at vi ønsker et prisstop. Disse forslag såvel som de øvrige forslag, som regeringen har fremsat til en helhedsløsning, må ses i en nøje sammenhæng under den kommende udvalgsbehandling.

Det konservative folkeparti har utallige gange fremhævet, at hvis der skal bringes orden i Danmarks økonomi, forudsætter dette, at vores konkurrenceevne genskabes. Dette kan kun ske, ved at stigningen i det danske omkostningsniveau er lavere end stigningstakten i de lande, vi skal konkurrere

[Grethe Fenger Møller]

med. Derfor kan et lønstop være et nødvendigt middel i den nuværende krisesituation.

Regeringen har sagt, at denne lovgivning om lønstop kan nedbringe stigningen i lønudviklingen fra ca. 14 pct. til ca. 7 pct. i lovens gyldighedsperiode. Regeringen har endvidere oplyst, at den regner med, at de 7 pct.s lønstigning vil fremkomme ved en lønglidning på 2 pct. og en dyrtidsregulering på ca. 5 pct. Jeg vil gerne spørge regeringen, om den virkelig tror på, at disse tal kommer til at holde stik. Er regeringen på nogen måde i stand til at begrunde, at disse beregninger kan holde?

Forud for overenskomstlovens vedtagelse i folketinget i foråret skønnede regeringen, at den forventede lønudvikling ville være 9,4 pct. i første overenskomstår og 6,5 pct. i andet overenskomstår. Nu, godt otte måneder senere, har regeringen gennem sine beregninger skønnet, at lønudviklingen inklusive feriegodtgørelse i første overenskomstår vil andrage 14,5 pct. og i andet overenskomstår 10,7 pct., såfremt der ikke foretages nogen indgreb. Mellem disse to beregninger foretaget som sagt med godt otte måneders mellemrum er der tale om en forskel i lønudviklingen i det første overenskomstår på 5 pct. Regeringen må da kunne forstå, at ansvarlige oppositionspartier er dybt bekymrede for, hvilke beregninger regeringen vil lægge på bordet om f.eks. et halvt års tid.

Tror regeringen virkelig, at disse beregninger er holdbare, når lovforslaget om lønstop indeholder mange muligheder for afsmittning? Her tænker jeg først og fremmest på, at forhøjelserne af satserne med 75 øre pr. 1. marts 1980 vil få fuld virkning på størstedelen af normallønsområdet og derfor må forventes at få afsmittende virkning inden for minimallønsområderne. Jeg tænker dernæst på, at garantibetalingen ud over de 75 øre skal forhøjes med 1,20 kr. pr. 1. marts 1980; garantibetalingen vil således stige med godt 2 kr. i timen. Så er der nogen, der siger, at de, der får garantibetaling, ikke har høje lønninger – nej, men der er da ingen tvivl om, at en så stor stigning ikke vil undgå at få afsmittende virkning. Afsmittningen vil nok blive af forskellig styrke inden for forskellige områder, men der er ingen tvivl om, at den bliver kraftig. Er det realistisk at antage, at der, med den tekniske udformning som dette lovforslag har fået, kun vil blive tale om en

lønglidning på 2 pct. i lovens gyldighedsperiode? Jeg tror det ikke.

Dette lovforslags hovedbestemmelse er bygget op på samme måde som hovedbestemmelsen i den midlertidige lov om lønstop, som folketinget vedtog for kort tid siden, og som nu går ud på, at aftaler om lønstigninger inden for gyldighedsperioden er ulovlige.

Under behandlingen af dette lovforslag stillede det konservative folkeparti sammen med andre partier forslag om at indføre en sanktionsbestemmelse, idet vi var af den opfattelse, at det var nødvendigt at sikre, at overtrædelse af lønstoploven kunne medføre et strafansvar i form af bøde. Vi mente også, at indførelse af en sanktionsbestemmelse kunne have en præventiv virkning, således at loven måske i færre tilfælde end ellers ville blive overtrådt.

Regeringen mente dengang ikke, at der var behov for en sanktionsbestemmelse, men henviste til, at det var tilstrækkeligt, at aftaler om lønforhøjelser i lovens gyldighedsperiode var ugyldige, og at de ikke ville kunne medtages ved fastsættelsen af priserne. Jeg tror, det er helt urealistisk at forestille sig, at lønstoploven vil blive overholdt effektivt i det år og de tre måneder, loven skal gælde, uden at der er en sanktionsbestemmelse. Den midlertidige lønstoplov har kun haft en ganske kort gyldighedsperiode, og alligevel er der nået at dukke sager op i dagspressen om brud på loven. Jeg vil ligesom hr. Enggaard gerne spørge arbejdsministeren, hvad han mener om sagen vedrørende Information, hvor medarbejderne har fået lønforhøjelser under lønstoploven.

Hvad vil ministeren gøre ved denne sag, og – hvad der nok er vigtigere – hvordan i alverden vil ministeren undgå et hav af tilsvarende sager uden at have en sanktionsbestemmelse? Jeg mener, det er afgjort nødvendigt, at vi under udvalgsbehandlingen får indarbejdet en sanktionsbestemmelse, hvis der overhovedet skal være nogen mening med dette forslag, og det vil det konservative folkeparti gerne tage initiativ til.

Vi mener også, det er helt afgørende, at det under udvalgsbehandlingen sikres, at virkningen af lønstoppet rammer de forskellige lønmodtagergrupper ligeligt. Vi vil i hvert fald ikke fra konservativ side være med til at afskaffe taktreguleringen for nogle

[Grethe Fenger Møller]

grupper, hvis det stadig væk er sådan, at andre grupper kan få en væsentlig lønglidning. Det er klart, at de offentligt ansatte også må være med til at bære byrder, men de skal ikke endnu en gang være sorteper. Det samme gælder arbejdsledere og andre funktionærer.

Det konservative folkeparti er som sagt positivt indstillet over for tanken om et lønstop, men jeg må indrømme, at vi stiller os skeptisk over for, om den foreslåede lovgivning kan løse opgaven. Vi mener, der er anvendt en forkert teknik ved udarbejdelsen af dette forslag, men vi håber på at få en saglig og fornuftig udvalgsbehandling, således at vi kan få en afklaring af, hvad dette forslag kan sikre, og hvad det ikke kan sikre.

Lawaetz (FP):

Man kan dele sine hovedbetragtninger i to: den arbejdsmarkedspolitiske og de økonomiske konsekvenser.

Det er arbejdsmarkedspolitisk en yderst usædvanlig situation, man har bragt os i, og »man« er i dette tilfælde socialdemokratiet. For samfundet er det yderst deprimerende, men som oppositionspolitiker og ikke mindst repræsenterende fremskridtspartiet kan jeg med stor ro sige, at det er det store arbejderparti socialdemokratiet, der hænger på den, og det er sikkert ikke med den største fornøjelse, arbejdsministeren fremsætter lovforslaget og hr. Kaj Poulsen kommenterer det.

Selv om man ofte vil pådutte fremskridtspartiet, at vi er såkaldt uansvarlige, er vi nu i den gunstige politiske situation, at vi klart har meldt hus forbi, for vi har advaret og advaret og er blevet ved med at advare, og vi har desværre fået ret.

Den 28. marts vedtog man anført af SV-regeringen lov om forlængelse af kollektive overenskomster, og man bildte befolkningen ind, at det ville hjælpe på konkurrenceevnen. Men allerede 8 måneder efter, nemlig i dag, må man konstatere, at alle beregninger har slået fejl, og at man med ny lovgivning må gribe dybt ind i den overenskomst, man selv har lavet. Organisationerne sættes ud af spillet – i hvert fald tilsyneladende. Det sker der måske ikke så meget ved, for på den ene side har man givet organisationerne for stor magt, og på den anden side har organisationerne jo klart gennem de sidste tre overenskomstsituat-

tioner bevist, at de ikke kunne løse opgaven selv. Når jeg siger tilsyneladende sat ud af spillet, er det naturligvis, fordi jeg godt ved lidt om, hvor arbejdsministeren og hans parti henter sine råd.

Hr. Kaj Poulsen talte om ansvarlighed; det var måske godt, om han havde fået øje på den lidt før i stedet for som hr. Thomas Nielsen at føre en ensidig krævepolitik igennem mange år uden at skele til landets økonomi, således at vi – ikke mit udtryk – nu står ved afgrundens rand.

I den såkaldte helhedsplan skal det så hedde sig, at lønmodtagerne må give afkald på en hel masse. Ja, det må de beklageligvis, men jeg håber, at fremtiden vil huske, hvem der har skabt situationen.

Før overenskomstsituationen fremhævede en lang række økonomer – fremskridtspartiet sagde det også – at vi i alt fald skulle ned under 6 pct. i lønstigning, såfremt vi skulle kunne konkurrere med vores 11 nærmeste konkurrentlande, men hvem ville høre på det? Ikke hr. Thomas Nielsen, ikke regeringen, ikke socialdemokratiet. Vældige kraftanstrengelser i form af det nye lovforslag, og hvad dermed følger af utilfredshed på arbejdspladserne, vil nu måske bringe lønnen ned til en stigning af 7 pct.

Vi ved, det vil betyde flere arbejdsløse blandt de unge, når man hæver garantilønnen. Vi ved, det vil betyde en merudgift på 2 kr. 34 øre i timen på lavtlønsområdet. Vi ved, det igen vil betyde en lønudvikling mellem unge eller nye og utrænede i forhold til de dygtigere, således at forskellen bliver mindre. Vi ved, at man sætter løfteparagrafferne og faktisk hele miniallønsumrådet ud af funktion. Vi ved ligeledes, at man ikke må ændre timelønsarbejdet til akkordarbejde.

I fremskridtspartiet er vi bange for, at incitamentet til at bestille noget, præstere noget ekstra, få gode ideer osv. vil forsvinde. Det kan meget vel betyde mindre produktivitet, dårligere klima på arbejdspladserne osv. Det er vi ikke tilhængere af.

Fremskridtspartiet tror ikke på summen af virkningerne af dette lovforslag, da vi i høj grad også har peget på de negative virkninger såsom arbejdsglæde, initiativ og et godt arbejdsklima, hvilket er meget positive ting i et frit samfund.

Det er mere end nogen sinde klart, at en skattelettelse i stedet for lønstigning er rigtig,

[Lawaetz]

men det kan man jo ikke diskutere, så længe ingen vil diskutere virkelig alvorlige besparelser, men kun småpillerier på 2,5 mia kr.

Den af statsministeren pænt omtalte erhvervsvenlige politik er naturligvis på samme tid en politik, der er venlig over for lønmodtagerne – det er nemlig betingelsen for, at de kommer i arbejde – men jeg må indrømme, at jeg selv med min allerbedste vilje har lidt svært ved at få øje på det erhvervsvenlige i hele dette oplæg.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Dette lovforslag er det hårdeste indgreb, der er foretaget over for lønmodtagerne i moderne tid – nogenlunde sådanne ord blev udtalt her fra tingets talerstol i går, og jeg vil starte med at sige, at det er jeg enig i, ligesom jeg er enig med hr. Kaj Poulsen, som stort set har gentaget ordene her i dag.

Det er det hårdeste indgreb, vi har set i folketinget fremlagt af en regering, der udgår fra det største arbejderparti i landet. Samtidig er det det hårdeste indgreb nogen sinde godkendt af LO-toppen. Det kan man vist nærmest ikke kalde krævemøntalitet, som den forrige taler var inde på.

Indgrebet er det tredje i denne korte overskomstperiode. Det vil sige, at LO for tredje gang inden for kort tid går med til lønindgreb af en størrelsesorden, der med regeringens egne tal betyder reallønsskud på 5 pct. Når dertil lægges, at der på LOs kongres kunne fremlægges tal, der sagde reallønsskud på 4 pct. inden for 2–3 år, er målet fuldt til overmål.

Til trods for at en blind mand med sin stok kan føle, at denne politik intet gavner, fortsættes der. Det var jo ikke ligefrem det, LO-kongressen kaldte at flytte hegnsplæ; de er i hvert fald flyttet så langt til højre, at der snart ingen vej er tilbage.

Dyrtidsreguleringen forringes: man tager ganske enkelt 2 portioner. Det er det eneste værn, mange lønmodtagere har blot for at få en lille smule dækning for prisstigninger. Der laves stop for lønførhøjelser, og det bevægelige lønsystem, som det ikke tidligere er lykkedes at gribe ind over for, er det endelig lykkedes at få spaden under.

Hvordan LO og ikke mindst en metalformand, nemlig hr. Georg Poulsen, har kunnet gå med hertil, begribes simpelt hen ikke. Jeg

har spurgt mig selv: ja men er manden da ikke i færd med at overflødiggøre sig selv? Og jeg har måttet svare jo. Det skal jeg nu kun græde tørre tårer over – det må han jo selv om – men medlemmerne har krav på, at deres valgte ledere ikke sælger fagbevægelsens rettigheder. Det har taget mange år at opnå de rettigheder, de har, men de fortæbes mere og mere.

Fagbevægelsen angribes i disse år af noget, der ude i folkemunde kaldes den gule syge. Der hentydes hermed til de gule fagforeninger, og er der noget, man skal være på vagt over for, er det netop disse gule fagforeninger. Men det er ufatteligt og en hån mod medlemmerne, når så fagbevægelsen selv ved deres valgte topfolk bevidst eller ubevidst går med til ting, der blot på lidt længere sigt vil overflødiggøre fagbevægelsen.

»Lønnen skal sikres mod overgreb, reallønnen skal øges«. Dette er bare to overskrifter, der var i det ellers udmærkede blad, LO på et tidspunkt udsendte; dette sagt bare for fuldstændighedens skyld.

En 5 pct.s nedgang i realløn svarer til en relativ formindskelse af den samlede lønsum med 9–10 mia kr.; disse tal har vi fra de økonomiske vismænd i december 1977. Det er realiteten bag dette forslag. Købekraften af disse milliarder må naturnødvendigt betyde øget ledighed, for når der ikke er penge at købe for, er der heller ikke brug for produktion. Hertil er hegnsplæene altså flyttet.

Allerede under det lønstopforslag, der for nylig blev gennemført, frygtede vi i SF, at det, der ville komme herefter, ville blive af samme skuffe, og vi må sige, at regeringen langt har overgået sig selv, for dette forslag er jo en gentagelse af samme lønstopforslag. Men hertil kommer også, at dyrtiden nu frtages lønmodtagerne, og taktreguleringen, der for mange, ikke mindst lavtlønnede og mellemlønnede, er det eneste værn mod prisstigninger, har man også med i dette forslag.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at dette lovforslag har tilbagevirkende kraft, for vi har lønstoplov fra den 4. november; derfor vil det have tilbagevirkende kraft til den tid. Samtidig peger det fremad, som man kan se i bemærkningerne, fordi der er tale om, at man skal forhandle igen, og muligvis igen, med lovindgreb til marts 1981.

Det er grove løjer, og det kommer vel ikke som nogen overraskelse for nogen, at sociali-

[Lilli Gyldenkilde]

stisk folkeparti ikke har ændret holdning med hensyn til lønpolitik: både før, under og efter valget sagde vi nej til disse evindelige indgreb, der skader almindelige mennesker og intet gavner på de skavanker, der er oplagte i vort samfund. Vi vil naturligvis arbejde med i udvalget – hårdt – på at få frem, hvor hårdt dette forslag rammer.

Bolvig (RV):

Regeringen lægger med det foreliggende lovforslag op til en meget kraftig dæmpning af lønstigningerne i de næste fem kvartaler. Desværre er en sådan opbremsning absolut nødvendig, hvis landets konkurrenceevne skal genvindes, og vi må håbe, at de meget betydelige ofre, der forlanges af lønmodtagerne, ikke vil være forgæves.

Ministeren fremhæver i sine bemærkninger den række af forhandlinger, der har været ført med arbejdsmarkedets parter og erhvervenes organisationer, med det formål at gennemføre en flerårig politik til mindskelse af underskuddet på betalingsbalancen og fremme af beskæftigelsen.

Den planlagte begrænsning af lønstigningerne vil jo givet medvirke hertil, men forslaget rækker kun 5 kvartaler frem og er dermed slet ikke udtryk for den flerårige politik, ministeren hævder at ville gennemføre.

Er ministeren i stand til at løfte sløret for de forholdsregler, der vil blive sat i scene, når vi når frem til marts 1981? Det er vel rimeligt, at folketinget informeres om organisationernes holdning til den kommende overenskomstssituation. For ingen drømmer om, at løn- og omkostningstilbageholdenhed i 5 kvartaler løser vore tyngende problemer, hvorfor det er klogt, om vi allerede nu udstikker retningslinjerne for en langsigtet løn- og prispolitik. Gør vi ikke det, vil såvel løn- som prisexplosioner være aldeles uundgåelige.

Jeg vil gerne fremhæve, at lovforslaget virker særdeles vel gennearbejdet og bærer præg af, at ministeriet har haft en rimelig tid til at udarbejde det. Så vidt jeg kan skønne, i modsætning til andre talere, er omgængelsesmulighederne små, hvilket det kommende udvalgsarbejde forhåbentlig vil underbygge.

Jeg vil gerne love en positiv udvalgsbehandling, men jeg vil bede ministeren overveje, om det er klogt at sætte garantibetalin-

gen op for de unge mellem 18 og, skal vi sige f. eks. 21 år. Jeg påskønner og kan helhjertet støtte, at garantilønnen hæves trods faren for afsmitning op gennem de forskellige lønklasser. Med en så voldsom opbremsning med påfølgende levestandardsænkning, som vi nu gennemfører, er det et rigtigt princip at undtage de svageste grupper, selv om det er trist, ja, meget trist, at regeringen ikke lader denne rigtige filosofi gælde for udviklingslandene.

Når jeg alligevel vover at sætte et spørgsmålstegn for de unge mellem 18 og 21 år, skyldes det, at den garanterede mindsteløn i høj grad, frygter jeg, er årsag til den store og ulykkelige ungdomsarbejdsløshed. Vi ved alle, at mange arbejdsgivere, når lønnen er ens, foretrækker lidt ældre, mere erfarne og rodfæstede medarbejdere for de helt unge. Hvis lønnen var lidt mindre for dem, ville færre blive kastet ud i ledighed. Jeg håber, ministeren vil gå ind i en positiv drøftelse af dette problem, og anmoder ham hermed om det.

Det undrer vel ikke ministeren, at jeg er uenig med hr. Knud Enggaard i fortolkningen af § 10 om forbud mod at indføre akkordløn i lovens gyldighedsperiode.

Mimi Jakobsen (CD):

Centrum-demokraterne har jo allerede principielt givet tilslutning til en begrænsning af lønudviklingen, og det gælder selvfølgelig stadig væk. Vi kan også godt i forslaget genkende de bestræbelser på balance og lighed og hensyntagen til de økonomisk svageste, som statsministeren og regeringen har villet sælge sin helhedsplan med.

Alligevel er det måske nok tvivlsomt, om disse bestræbelser er lykkedes fuldt ud, for bortset fra, at CD finder en betydelig ubalance i helhedsplanen som helhed – og det skal vores skattepolitiske ordfører nok tale meget mere om i morgen: det drejer sig selvfølgelig om de lønmodtagere, der har den ulykke at bo i eget hus – finder vi også i dette forslag en tendens til en ubalance, som vi ikke finder helt rimelig.

Denne ubalance består – man kan sige som sædvanlig – mellem offentligt ansatte og ansatte inden for den private sektor, for selvfølgelig kan man kontrollere og begrænse de offentligt ansattes lønudvikling – og det er sandelig også blevet gjort – men med hensyn

[Mimi Jakobsen]

til den private sektor er vi stadig væk ikke overbevist om forslaget's duelighed i den foreliggende form. For hvis man fortsat ikke vil indføre muligheder for økonomiske sanktioner over for personer, der ulovligt opnår økonomiske fordele, finder vi, at denne langtidslovgivning, i hvert fald i forhold til de syv ugers lovgivning, vil have meget svære kår, også betydeligt sværere end 7 ugers lønstoppet.

Jeg skal ikke som den tredje ordfører anmode ministeren om at kommentere sagen på Information; jeg vil opmærksomt lytte til ministerens svar til fru Grethe Fenger Møller og hr. Enggaard.

Centrum-demokraterne var blandt de partier, der i foråret holdt fast ved, at en taktregulering må være på 100 pct. for at have nogen rimelighed, og det mener vi fortsat. Taktregulering er ikke en lønstigning i egentlig forstand, det er et efterslæb. Hvis regeringen selv er overbevist om, at man er i stand til at holde lønstigningerne inden for den private sektor i ave, forstår vi ikke begrundelsen for, at man skulle nedsætte taktreguleringen for de offentligt ansatte til 75 pct., for så kan det jo ikke have den store betydning. Det er noget af det, vi gerne vil beskæftige os mere med under udvalgsarbejdet.

Lad mig til sidst sige, at jeg synes, det var nogle vigtige bemærkninger, hr. Bolvig kom med om garantibetalingen for de unge, og jeg håber, vi kan diskutere det i en positiv ånd, som hr. Bolvig bad om, ikke i et forsøg på at trykke lønningerne for ungarbejderne, som det vistnok hedder, men i et forsøg på, netop som hr. Bolvig siger, at overvinde de problemer, der opstår ved, at arbejdsgivere primært vil ansætte ældre arbejdskraft i stedet for en ung, fordi betalingen er den samme og man måske føler en større tryghed ved at ansætte en ældre medarbejder.

Jeg håber, vi kan diskutere det fordomsfrit og uden alt for store bråvallaslag. Jeg finder, det er et meget vigtigt synspunkt.

Tyroll (VS):

Dette her er jo så det fjerde indgreb i denne overenskomstdiktatperiode, og det kan ikke længere være rigtigt at tale om overenskomstperiode; der er tale om, at det helt er dikterede arbejdsforhold, man vil have ude på arbejdspladserne.

Indgrebet den 28. marts 1979 var et diktat; det var en forlængelse af overenskomstindgreb, der tidligere var foretaget. Dengang sang socialdemokratiet om, at man ville sikre reallønnen; det var bl. a. det, der skulle være formålet med indgrebet. Men allerede mens forhandlingerne foregik om det indgreb, var socialdemokratiet jo klar over, at der ville komme yderligere olieprisstigninger, og at der måtte foretages noget, hvis socialdemokratiets målsætning i forhold til overenskomsterne skulle gennemføres. Derfor har man også, da man gennemførte den forlængelse af et tidligere diktat, været på det rene med, at man ville gribe ind allerede i juni, som man gjorde; man har faktisk været i færd med at forhandle disse indgreb på det tidspunkt.

Men det næste indgreb kom altså allerede i juni, nemlig angrebene på reallønnen, derved at man ikke alene lod de energiprisstigninger, der har fundet sted, slå igennem, men derudover kom med sine energiafgifter. Hvis vi lægger det hele sammen, kan vi således se en udvikling i retning af, at denne overenskomstdiktatperiode vil betyde en reallønsforringelse på 20 pct. Det er et tal, der er blevet lagt klart frem, og VS har lagt præmisserne frem for, hvordan vi har beregnet disse ting, men vi efterlyser da stadig væk, at man fra regeringens side tilbageviser det, der er nedlagt i disse beregninger. Hertil skal selvfølgelig lægges alle de forskellige afgifter, der er kommet: juniforligets afgifter, angrebene på det kollektive forbrug, nedskæringerne i kommunerne osv.; alt dette skal selvfølgelig med ind i overvejelserne om, hvordan det egentlig kommer til at se ud, når denne overenskomstdiktatperiode er forbi.

Men hvad er der reelt tale om i forbindelse med dette indgreb? Jo, om den forlængelse, man lavede, sagde man tydeligt, at man forlængede med de fagretlige regler, som hidtil havde været gældende. Man sagde, at der var den samme adgang – hverken videre eller snævrere – til at iværksætte arbejdsstandsninger, strejke, blokade, lockout eller boykot, som hvis der havde været tale om en på normal måde fornyet overenskomst. Det gjorde man en dyd af dengang, og det var sådan, man mente det skulle være, dengang. Nu kommer man altså så med dette indgreb, hvor man griber dybt ind over for de bevægelige lønsystemer, ja, hvor man griber dybt

[Tyrol]

ind over for alt, hvad der overhovedet giver mulighed for at rejse blot et lille lønkrav over for arbejdsgiverne. Alt skal sættes i stå, alt skal angribes.

Det er jo mange overenskomster, det drejer sig om. Jeg kan nævne forskellige, og jeg har allerede ved tidligere behandlinger været inde på, hvordan det alene for metallets overenskomst er tre fjerdedele af de punkter, der vedrører lønfastsættelsen, der gribes ind over for. Det er et meget omfattende indgreb. For et fag som det grafiske, typograferne f. eks., som ikke er vant til at få større fremgang ved overenskomstfornyelserne, men som baserer hele deres system på bl. a. indgåelse af aftaler med de enkelte virksomheder, er der tale om, at man i allerhøjeste grad griber ind over for hele deres overenskomstområde; man fjerner faktisk hele grundlaget for det overenskomstsysteem, der skulle fungere på dette område. Det er virkelig vidtgående. Også inden for SiDs område, f. eks. SiDs overenskomst med entreprenørerne. Der griber man kraftigt ind over for deres akkordsystemer; man griber ind over for de muligheder, de har for at få ændret deres forhold på disse mange områder.

Det er altså et meget vidtgående indgreb, og derfor er det også væsentligt at se på, hvordan man tolker de repressalier, som også andre har været inde på der er mulighed for at udføre over for de arbejdere, som vil forsøge at få deres løn forbedret. Der er det sådan, som det også blev markeret tidligere i dag i forbindelse med prisloven, at man taler om ulovlige lønfremgange. Vi vil gerne have at vide, hvad dette begreb dækker over. Hvad er det, man kalder ulovligt? Er det sådan, at lønfremgang nu er ulovlig? Andre har været inde på spørgsmålet om den lønfremgang, der er sket på dagbladet Information, og i den forbindelse vil jeg gerne have oplyst om det, man har foretaget på dagbladet Information, er ulovligt, og hvad der er konsekvensen af det, hvis det er ulovligt.

Jeg kan forstå, at arbejdsministeren siger, at det, der er lagt op til her om, at spørgsmålet om, hvorvidt en aftale er gyldig eller ej, altid vil kunne forelægges domstolene til afgørelse, kun dækker de individuelle aftaler. Det ville være rart at få dette præciseret her, at det er rigtigt forstået. Jeg vil også gerne have præciseret det, der står i de generelle bemærkninger om, at arbejdsnedlæggelser

med det formål at skaffe sig lønstigninger savner et lovligt formål. Er det også ulovligt at aktionere, og hvilke repressalier er der i givet fald over for det? Disse ting vil vi selvfølgelig gerne have præciseret nu, og vi vil også forfølge dem i udvalget om nødvendigt, men det ville være rart, om arbejdsministeren ville gøre det helt klart her, hvad begrebet »ulovlige aktiviteter« dækker over.

Poul H. Møller (KrF):

Denne lovgivning skal, som det allerede er anført, afløse den midlertidige stoplov vedrørende løn samt ændring af dyrtidsreguleringen. Den indledes ganske enkelt og klart med, at der ikke kan aftales, fastsættes eller godkendes højere lønninger end de pr. 31. december 1979 gældende.

Skal der fortsat føres en stram indkomstpolitik, er også dette ret så restriktive indgreb nødvendigt. Men så nævnes der en række af disse ulykkelige undtagelser, som kan være nødvendige, men som oftest svækker et ellers godt lovforslag. Der kommer her en række bestemmelser, som vi i kristeligt folkeparti i hvert fald er bange for kan benyttes til en omgåelse af selve lovens intentioner. Tag f. eks. § 9, hvori det hedder:

»Loven er ikke til hinder for, at der på områder, hvor der anvendes akkord, bonusordninger eller andre lignende lønsystemer, foretages omvurdering af beregningsgrundlaget for akkorder m. v. i forbindelse med indførelse af ny teknik, nye metoder eller ny produktion, når blot indtjeningsgrundlaget ikke herved hæves.«

Det var mange ord om det, og jeg mener, man skulle være et slemt klumrehoved, om man ikke kunne finde ud af på en eller anden måde at benytte denne paragraf til en eller anden form for lønstigning.

At regeringen heller ikke selv tror på et totalt stop i lønglidingen, viser jo bl. a. § 3, der vedrører taktregulering til tjenestemændene for en eventuel stigning i gennemsnitslønningerne på det private arbejdsmarked.

Der vil jeg gerne benytte anledningen til at sige, at her halter tjenestemændene jo igen – som sædvanlig, havde jeg nær sagt – bagefter, idet disse først pr. 1. marts 1982 skal have kompensation for lønstigninger, der er sket i tiden april 1979–marts 1981, altså ca. to år efter.

[Poul H. Møller]

Kristeligt folkeparti mener, det er rigtigt, at der gives en lønforhøjelse til de lavtlønnede, men desværre viser erfaringen i alt for høj grad, at dette ofte afstedkommer en afsmitning til de højere lønnede, og så er vi jo lige vidt. Ligeledes tilgodeses de unge under uddannelse, hvilket kristeligt folkeparti er enige om bør ske, idet de svagest stillede også bør pålægges de mindste byrder.

Men den samlede virkning af lovforslaget er altså ikke helt klar, og vi er i hvert fald bange for, at forslaget ikke er fast nok, f. eks. i forhold til prisstoppet, og derfor næppe heller vil få den ønskede effekt.

Yderligere vil jeg som andre ordførere gerne tilføje, at der i høj grad mangler bestemmelser om sanktioner for overtrædelser af denne lov. Det kan ikke nytte noget, at man siger til menneskenes børn, som ikke er så gode, som de burde være: det og det må du ikke gøre, men hvis du gør det alligevel, sker der såmænd ikke noget ved det; så flyder det hele jo. Der er flere ting i lovforslaget, som er lidt uforståelige for mig her, men der bliver nok klarhed på det under udvalgsarbejdet. Vi kan i hvert fald fra kristeligt folkeparti tilsige, at vi vil medvirke positivt.

Der er dog én ting, jeg vil spørge ministeren om, som i hvert fald står helt uklart for mig, og det er med hensyn til dyrtidsportionerne, hvor der forventes udløst og kan udløses én portion til september 1980 og yderligere én til 1981, men hvor man ikke får klart indtryk af, hvad der vil ske, hvis der inden for den periode eller i øvrigt fremover udløses ydeligere portioner. Vil regeringen så automatisk inddrage disse portioner? Men det kan vi som sagt vende tilbage til i udvalget.

Mølgaard (DR):

Forudsætningen for, at nogen kan gribe til at begrænse lønstigningerne ad politisk vej, må være en bekendelse til det synspunkt, at lønstigningerne er det, der underminerer landets økonomi, ødelægger konkurrenceevnen og beskæftigelsen, ja, betalingsbalancen. Det kan også hælde, at der er nogen, der tror på det; det mangler man blot en reel dokumentation for. Givet er det, at mange i erhvervslivet – også på arbejdsgiversiden – ikke hyl-der denne filosofi, og retsforbundet gør det bestemt ikke.

Retsforbundet tror ikke en døjt på, at det kan være til skade at lade frie parter på arbejdsmarkedet aftale løn- og andre arbejds-vilkår på frivillighedens grundlag. Ad den vej når man nemlig frem til det eneste ansvarlige, nemlig overenskomster, der er acceptable, er til at leve med for parterne, ja, endog til at respektere. Det stik modsatte får man ud af tvangssindkomstpolitikken, som kun kan appellere til, at der skabes engelske tilstande, med de svækkelser i produktions-udviklingen og klimaet, miljøet på arbejds-pladsen som hører med, og som sandt for dyden ikke er det, der er brug for i dansk erhvervsliv i dag.

Retsforbundet afviser deres støtte til dette forslag og vil gerne fremhæve, at kun den relative omgængelsesadgang kan formilde virkningerne heraf.

En lille tilføjelse: jeg troede i grunden, at de borgerlige partier ville have mere politi på gaden, men forstår nu, at man lægger op til, at politiet ikke får tid til det, fordi man vil have dem ud til de tusinder af arbejdspladser for at lave posekiggeri, for at sprede bål, brand og bøder. Ja men hvad er det dog for et styre, der lader samfundsmagten sætte alle kræfter ind på at hindre frivillige aftaler mellem medborgerne, som disse finder til gensidig fordel? Hvis dette forslag er så godt for den sociale balance, beskæftigelsen, konkurrenceevnen og den økonomiske udvikling i dette land, som man foregiver fra forslagsstillernes side, må det jo kunne vinde almindelig anerkendelse, og så forstår jeg ikke, at man ikke lader overenskomstparterne konfirmere det, forelægger det for lønmodtagerorganisationerne og lader de dertil bemyndigede – hvilket vel at mærke ikke er toppen, men medlemmerne – gennem urafstemninger tage stilling til sagen og lader arbejdsgiverorganisationernes kompetente forsamlinger tage stilling til sagen.

Hvis man vinder tilslutning fra begge disse sider, garanterer jeg for retsforbundets fulde velsignelse til det, man her har lagt frem. Men jeg er bange for, at forslagsstillerne ikke drømmer om, at man kan vinde tilslutning hverken det ene eller det andet af disse steder, fordi man ikke tror på sin egen argumentation for sagens rigtighed og derfor afstår fra det.

[Mølgaard]

Retsforbundet kan kun anerkende frie parters frie afgørelser og fulde selvbestemmelsesret og løsninger, der bygger derpå.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg er helt enig med hr. Kaj Poulsen, når han siger, at dette meget alvorlige indgreb i overenskomsterne på arbejdsmarkedet har sin baggrund i den helt ekstraordinære økonomiske situation, som samfundet befinder sig i. Jeg mener også ligesom hr. Kaj Poulsen, at det vidner om betydelig grad af ansvarlighed og samfundssind, når ledere og valgte tillidsmænd i vore største lønmodtagerorganisationer til trods for store principielle betænkeligheder har udtrykt en bred forståelse for indrebets samlede nødvendighed. Havde man – sagt helt forsigtigt – mødt den samme forståelse hos grossererne, hos storindustrien, hos det store landbrug som den, man har mødt hos lønmodtagernes organisationer, var det betydelig lettere at føre økonomisk politik i det danske samfund, end det faktisk desværre er i dag.

Det er rigtigt, som hr. Kaj Poulsen siger, at indgrebet vil virke skævt, når det er en stoplovgivning i forhold til enkelte lønmodtagergrupper. Der vil være lønmodtagergrupper eksempelvis på det private arbejdsmarked, som stod lige netop foran at skulle forhandle deres indtægter, men som ikke får mulighed for det efter dette forslag. Jeg minder om, at en lang række overenskomster forudsætter halvårslige eller kvartårslige forhandlinger, og jeg minder om, at arbejdslederne, som ikke, i modsætning til hvad flere ordførere har været inde på, har nogen taktreguleringsordning, men derimod en forhandlingsret, ofte har deres forhandlinger i begyndelsen af året. Det er klart, at alle disse forhandlinger for såvel arbejdere som for funktionærer bremses gennem denne lovgivning. Jeg synes egentlig, at det på den baggrund er imponerende, at lønmodtagernes organisationer – ikke giver tilslutning, for det er jo ikke en forhandlingsløsning, det her drejer sig om – men udtrykker så bred en forståelse, som man har gjort.

Jeg synes også, det er vigtigt, som hr. Kaj Poulsen siger det, at understrege, at alternativet til dette indgreb ikke er, at udviklingen bare kører videre, men er en finanspolitisk

stramning, der rammer almindelige menneskers forbrug betydelig hårdere end det indgreb, regeringen her lægger frem, og som samtidig kun er kortsigtet i sine virkninger og har en beskæftigelsesmæssig negativ effekt.

Jeg synes, hr. Enggaards indlæg var præget af en saglig tone, og vi er selvfølgelig parat til at se på de spørgsmål, som hr. Enggaard nævnte i forbindelse med lovforslagets behandling i udvalget.

Men jeg vil gerne sige noget i anledning af hr. Enggaards kommentarer til beregningerne. Hr. Enggaard sætter for det første et spørgsmålstegn ved, om 7 pct.s gennemsnitlig lønstigning i 1980 over for gennemsnittet i 1979 er tilstrækkelig stramt, og for det andet spørger, om det kan holde. Der er ingen tvivl om, at når man laver en gennemsnitsberegning for en stigning i 1980 i forhold til 1979, er det ikke kun stigninger, der kommer til udtryk i 1980, der her indregnes, men også stigninger, der indløber i løbet af slutningen af 1979. Derfor er man nødt til at betjene sig af denne beregningsform, for sådan er nu engang de samfundsøkonomiske modeller opbygget, der foretages samfundsøkonomiske mekaniske beregninger ud fra, men denne lønstigningsberegning giver ikke et fair billede af den egentlige effekt af regeringens forslag, som jeg mener klarere kan udtrykkes ved, at man ser på, hvordan lønstigningsprocenten vil være i den stopperiode, vi her taler om, og som altså går tilbage fra begyndelsen af november og overenskomstperioden ud. Man er et godt stykke under halvdelen af den forudsete lønstigning i denne periode, og det hænger selvfølgelig sammen med de meget alvorlige indgreb med udtagelsen af olien og de øvrige energiposter af pristallet som det første. Som det andet, at man. . .

Formanden:

Det generer mig, at der tales så meget på ministerpladserne, men det kan jo være, at vi kan få det klart?

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Man må jo huske det til en anden gang, når man sidder der, i en tilsvarende situation.

Formanden:

[Formanden]

Tak.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

... at man ikke foretager en almindelig udbetaling af dyrtidsportioner på det almindelige arbejdsmarked, og at man sætter de automatiske taktreguleringsordninger ud af kraft bortset fra den udlodning, der sker, samt det meget stærke indgreb i aftalefriheden i henhold til de bevægelige og de individuelle lønsystemer.

Jeg har personlig ikke fantasi til at forestille mig et endnu skrappe indgreb i forhold til lønudviklingen i samfundet, uden at vi skaber så store spændinger, en så kraftig polarisering i samfundet, at hele politikken ikke bliver holdbar i forhold til befolkningen.

Selvfølgelig kan vi diskutere problemerne i forbindelse med garantibetalingen, men jeg vil dog gerne understrege, at det ikke er rigtigt, som hr. Enggaard siger det, at der sker en ekstraordinær forhøjelse af garantibetalingen pr. 1. marts med 1 kr. 95 øre. Den ekstraordinære forhøjelse, der sker, er på 1 kr. 20 øre. De 75 øre, som gives på normal- og minimallønsattsatsen, foruden det, der gives på garantibetalingssatsen, er jo i forvejen indarbejdet i de beslutninger, der er truffet mellem arbejdsmarkedets parter. Det, der alene sker, er, at den økonomiske værdi af de to dyrtidsportioner udbetales til de allerlavest lønnede på arbejdsmarkedet, og jeg tror, man overvurderer de afsmitningsproblemer, der kan opstå i den forbindelse.

Men jeg vil gerne understrege, at det efter vores opfattelse helt ville forrykke balancen, hvis ikke man friholdt de allerdårligst stillede grupper på arbejdsmarkedet, det være sig de lavtlønnede på garantibetalingen, det være sig lærlingene, det være sig ungarbejdere, det være sig pensionister, lavindkomstgrupper blandt de arbejdsløse, de syge osv. Det er et klart socialt sigte i regeringens forslag, som man ikke kan ændre på uden at sprænge deres samlede balance.

Så bliver der fra hr. Enggaards og mange andre ordføreres side rejst en diskussion om sanktioner. Jeg vil gerne understrege det, jeg har sagt tidligere, nemlig at der er sanktioner i dette system. For det første skal der to parter til at overtræde loven, hvor den ene part jo har en klar økonomisk interesse i ikke at

overtræde den – noget tilsvarende gælder f. eks. ikke for prislovgivningen. For det andet kan sådanne ulovlige lønforhøjelser ikke indregnes i priserne, og jeg tror, at man på information vil få sig en ganske alvorlig forskrækkelse, når man opdager, man ikke kan indregne værdien af den ulovlige lønforhøjelse, der er foretaget her pr. 1. december. Jeg tror, at man i denne medarbejderejede virksomhed vil se, at man spiller hasard med sin egen virksomheds fremtid ved at foretage en provokation, som jo også her i folketingsalen af borgerlige ordførere, der ønsker at fremkalde sanktioner i lovgivningen, bruges som et oplagt eksempel på dette. Jeg håber, og regeringen forventer, at prismyndighederne ikke mindst i forhold til dagbladet Information og over for andre, der så åbenlyst udæsker og provokerer, skrider ind og bruger de sanktioner, der er mulighed for i henhold til prislovgivningen.

Hr. Enggaard og andre ordførere har med hensyn til § 10 fremført et synspunkt, der ligesom giver udtryk for en frygt for, at det bliver for stift på arbejdsmarkedet. Lad mig dertil sige, at det er arbejdsministeriets, min og regeringens vurdering, at stoppet for lønudviklingen på det private arbejdsmarked er illusorisk, hvis man har mulighed for at gå fra et tidløssystem til et akkordsystem. Ingen mennesker kan kontrollere, om der i den forbindelse ikke sker en faktisk hævelse af alle lønningerne. Set ud fra et produktionsmæssigt synspunkt er bestemmelsen mindre heldig, men hvis der skal være tillid til, at dette virkelig er stramt, og at det virkelig holder, er § 10 desværre nødvendig. Til gengæld er det også kun muligt at opretholde § 10 i så kort en periode som den, vi her taler om.

Jeg skal sige til fru Grethe Fenger Møller, at selvfølgelig er regeringen parat til at fremlægge alle beregninger vedrørende den lønudviklingstakt, der er forudsat i resten af indværende overenskomstperiode som følge af dette forslag. Jeg vil dog sige, at det er ikke helt så ambitiøst et forslag, som fru Grethe Fenger Møller tror, at sige 2 pct.s reststigning ud over effekten af de 75 øres forhøjelse på arbejdsmarkedet. Det, regeringen har sat sig som mål for dette totale stop, er jo alene en halvering af reststigningstakten. Der er mange mennesker, der bruger udtrykket »længlidning«, men man skal ikke

[Arbejdsministeren]

glemme, at reststigningen er andet end det, vi normalt forstår ved lønglidning; det er også effektivitetsforbedringer. Hvis slagteriarbejderen sætter sin individuelle effektivitet op fra 120 til 150, sker der automatisk en gennemsnitlig forhøjelse af timelønnen inden for Slagteriarbejderforbundets område. Og man kan efter mit synspunkt en gang imellem sætte et lille spørgsmålstejn ved, om en hvilken som helst effektivitetsforbedring, som arbejdere foretager på et eller andet arbejdsmarkedsområde, automatisk skal komme alle andre grupper i samfundet til gode. Men det er en større problemstilling, som vi ikke skal tage op ved denne lejlighed.

Jeg har svaret vedrørende garantibetalingen og Information.

Jeg har knyttet bemærkninger til arbejdslederne og udtrykt forståelse for arbejdsledernes og værkstedsfunktionærernes særlige problemer, men jeg må sige, at de minder om andre gruppers problemer på arbejdsmarkedet.

Jeg vil gerne vedrørende taktregulering sige både til fru Grethe Fenger Møller og til fru Mimi Jakobsen, at det er jo helt forkert, hvis man tror, at der kun findes én form for taktregulering i det danske samfund, og jeg forstod på fru Mimi Jakobsen, at den næsten var forbeholdt offentligt ansatte. Der findes myriader af forskellige taktreguleringsordninger, og sætter man ikke taktreguleringsmekanismen i stå, er det totalt umuligt at opretholde troværdigheden i et indgreb i forhold til lønudviklingen. Jeg tror også, at organisationerne, som vi har drøftet dette med, har måttet erkende, at sådan er det.

Det, vi derimod har sagt i forhold til den offentlige sektor, er, at det tilsagn, den daværende regering gav ved indgangen til denne aftaleperiode, om, at der ikke gennemsnitligt måtte ske en anden lønudvikling i den private sektor end i den offentlige sektor, stod vi ved, og det er baggrunden for den særlige genopretningsgaranti. Jeg kan sige, at denne garanti koster ingen penge, selv ikke hvis regeringens målsætning om en halvering af reststigningen skulle blive overskredet med 50 pct. Det vil sige, at selv ved en reststigning på omkring 3 pct., er der ikke penge i genopretningsgarantien, og derfor mener regeringen, at det er helt rimeligt, at denne garanti i forhold til den offentlige sektors ansatte er blevet givet, som det er sket her.

Jeg forstod på fru Grethe Fenger Møller, at der var særlige bekymringer i forhold til private funktionærer inden for banker, sparekasser, forsikringsselskaber osv. Jeg misunder ikke disse grupper den 19 pct.s lønforbedring, de fik ved sidste overenskomstperiode i modsætning til alle andre grupper i samfundet, men har måske på denne baggrund lidt vanskeligt ved at forstå den særlige hensyntagen – bortset fra det snævert partipolitiske – fra det konservative folkepartis side på dette område.

Jeg har kun få bemærkninger til hr. Lawaetz. Hr. Lawaetz siger, at det er uheldigt at gribe sådan ind på arbejdsmarkedet, og han ved, at heri er jeg 100 pct. enig, men det er nødvendigt i situationen at gøre det. Jeg skal sige til hr. Lawaetz, at jeg kan ikke se, hvordan fremskridtspartiet kan komme ned under de 6 pct. med de forslag og de tanker, hr. Lawaetz her i dag har givet udtryk for. Jeg forstod i går, at man ville fastholde den automatiske dyrtidsregulering og ikke foretage indgreb i overenskomsterne. På den baggrund bliver lønudviklingen selvfølgelig betydeligt stærkere.

Hr. Lawaetz harcelererede over, at regeringen og regeringspartiet – forstod jeg – samarbejdede med lønmodtagerorganisationerne. Jeg kan ikke se, at det er mere angribeligt – hvis det overhovedet er angribeligt – end at hr. Lawaetz er medlem af Dansk Arbejdsgiverforenings hovedbestyrelse.

Jeg vil gerne sige til fru Lilli Gyldenkilde, at det, man skal sammenligne dette indgreb, som er hårdt, behårdt, og som betyder et reallønsfald, med, er en alternativ situation, som er endnu mere belastende, endnu mere indgribende for lønmodtagerne. Har socialistisk folkeparti selv prøvet at regne på, hvad deres egen politik betyder af reallønsfald? Der er et klart indbygget reallønsfald i SFs planer, også selv om det er totalt utilstrækkeligt i forhold til den økonomiske situation. Det vil sige, at også SF erkender, at det er nødvendigt med reallønsfald i den nuværende situation, også et reallønsfald, der vil ramme lavtlønnede mennesker meget kraftigt.

Jeg skal ikke gøre nogen særlige bemærkninger til hr. Bolvig, ud over at jeg gerne vil kvittere for de positive bemærkninger til lovforslaget og love hr. Bolvig, at vi selvfølgelig under udvalgsarbejdet vil kunne gennemføre

[Arbejdsministeren]

den drøftelse af forslaget, som man har ønsket.

Jeg tror, jeg har svaret fru Mimi Jakobsen på de spørgsmål, der er stillet, og det samme gælder både hr. Poul H. Møller og hr. Mølggaard. Jeg skal derfor slutte med lige at gøre en enkelt bemærkning til hr. Tyroll.

Vi har foretaget en beregning på basis af hr. Wilhjelm's forskellige beregninger, og vi har haft svært ved at finde ét eneste korrekt tal i den opstilling, som hr. Wilhjelm foresætter. Regeringen fastholder – og jeg er selvfølgelig parat til i udvalget at fremlægge en udførlig dokumentation for dette synspunkt – det reallønsskøn, som den har opstillet hidtil, og jeg skal gerne vise, hvor fejlagtig en beregning hr. Wilhjelm har foretaget. Indtil videre har det været umuligt for os at finde bare én eneste korrekt oplysning i det talmateriale, der er kommet fra hr. Wilhjelm.

Enggaard (V):

Jeg vil gerne knytte den bemærkning til hr. Bolvigs indlæg om de 18–21-årige, at jeg finder, at hr. Bolvig rejser et relevant problem, som vi tidligere har været inde på også fra venstres side, og det skal ikke skorte på sympati med hensyn til at søge at finde rimelige løsninger på det område. Jeg sætter streg under »rimelige«, fordi dette må ses i sammenhæng med en række andre ting, efter min opfattelse også med en række af de offentlige beskæftigelsesarbejder for den aldersgruppe, vi taler om her. Der vil kunne komme fornyede problemer i forhold til det øvrige arbejdsmarked, hvis man gennemfører lovforslaget efter sin hensigt, så jeg er enig med hr. Bolvig i, at det er et seriøst problem, som vi meget gerne medvirker til at søge at finde en løsning på, og det burde der vel også være mulighed for.

Arbejdsministeren og også hr. Bolvig var inde på spørgsmålet om overgang fra timeløn til akkord, og som jeg sagde, forstår jeg arbejdsministerens motiver for bestemmelsen, men der vil nok være en række situationer, som vi desuagtet bliver nødt til at se på. Lad mig nævne et eksempel. Når der antages en ny medarbejder, vil han hyppigt i den første oplæringsperiode være på timeløn, indtil færdigheden er tilstrækkelig til, at han kan overgå på akkord. Hvis en sådan arbejdssituation eksisterer den 31. december 1979 – nu er det

nok ikke mange steder, der arbejdes den dag, så jeg ved ikke, hvor velvalgt en dato det er rent lovteknisk, men hvis det er tilfældet, er der jo ikke rimelighed i, at han i fem kvartaler derefter fortsat skal være på timeløn. Jeg beder om, at vi ser på en række af sådanne situationer for at se, hvordan vi kan udforme tingene rimeligt både af hensyn til lovens formål og af hensyn til en nødvendig fleksibilitet på arbejdsmarkedet.

Lawaetz (FP):

Jeg skal nok skåne arbejdsministeren for en politisk polemik med hensyn til, hvordan man kommer ned under de 6 pct., men ethvert parti har jo lov til at omtale sin egen politik, og det er jo ikke nogen nyhed, at man kunne gå skattelettelsesvejen; dér virker hver krone med dobbelt effekt både på prisen og på reallønnen, og det har jeg vist lov til at forfægte lige så længe, jeg har lyst til.

Når jeg nævnede de 6 pct., var det på baggrund af de økonomiske beregninger, det blev tydeligt sagt. Vi kan gå tilbage til 1977, hvor Per Hækkerup, en afdød politiker, som jeg havde stor respekt for, blev ved med at sige, at der blev en stigning på 6 pct. Den blev i 1977 på 10,1 pct. Nu siger man, at da vi forhandlede sidste overenskomst, troede man, der kom en stigning på 9 pct. Hvis det halve er lig med 7 pct., forventer man altså en stigning på 14 pct. Det, jeg tillod mig at pege på, var, at man altså ikke kan stole på de beregninger, der bliver lagt foran én.

Noget, der måske foruroliger mig en lille smule, er arbejdsministerens gentagne udtalelse om, at LO har accepteret dette. Det er ikke altid tegn på, at det er samfundsøkonomisk rigtigt. Det er vist ikke forkert at sige det. Desuden har vi alle sammen været så dannede, at vi ikke har omtalt, hvad vi kommer til under beslutningsforslag nr. B 12. Hvad er det egentlig, man har forlangt for at gå med til dette?

Lilli Gyldenkilde (SF):

Der var et par ting i ministerens kommentarer, som jeg har lyst til at kommentere.

Ministeren siger, at det er en ekstraordinær situation, vi er i, og så må jeg sige: den ekstraordinære situation har vi været i i snart mange år, for det er de samme indgreb, man kommer med ustandselig, og det er de sam-

[Lilli Gyldenkilde]

me, der skal betale krisens byrder ustandselig.

Der har været talt heroppefra fra visse partiers side om sanktioner, og jeg kunne forstå på ministeren, at han mente, at der allerede er indbygget sådanne sanktioner i en del af lovgivningen, ikke i dette forslag, men i prisstoploven osv. Og så siger ministeren: jeg håber og tror, at rette myndigheder vil gribe ind over for Information. Dertil er det altså kommet, og det overrasker mig ikke, for når man laver disse evindelige overenskomstlovgivningssager, må det jo ende dér, hvor det nu er endt. Ministeren eller regeringen kommer til at lave dette sammen med borgerlige partier, og de vil have yderligere sanktioner, selv om der er sanktioner indbygget allerede. Ja men hvad er det for en vej, vi går? Hvad er det for en retning, vi går i?

Så siger ministeren, at selv i de forslag, SF har lagt frem, må der siges at være tale om reallønsfald. Vi har jo sagt hele tiden fra SFs side, at vi godt vil være med til at bære byrder. Vi vil godt være med til at lave en alternativ politik, og det har vi fremlagt forslag på forslag om. Vi indrømmer da gerne, at der skal bæres byrder, for også den betalingsbalancesituation, vi har, bekymrer da socialistisk folkeparti, det er klart, men det må være en klart alternativ politik til denne politik, der ender med en kriminalisering og en roden rundt omkring balancepunktet: hvornår er det arbejdsretten, der skal gribe ind, hvornår er det de almindelige domstole, der skal gribe ind, og hvornår er det rette myndigheder, der skal gribe ind over for Information? Det er en gal vej, og vi vil gerne være med til at lave noget andet. Vi vil en anden vej, og det kan vi komme, hvis vi tager fat på importen. Man kører hele tiden på, at vi skal eksportere os ud af krisen. Ja men det kan vi jo ikke, for samtlige lande, vi samhandler med, kører akkurat den samme politik med at nedsætte lønningerne. Der er ingen penge at købe for. Man må da prøve at skabe en balance ved også at gå ind på importsiden. Det har vi sagt masser af gange, og det er vi også rede til at gå med til. Vi vil gerne være med til at se på alle erhvervstilskuddene for at få dem til at give et bedre resultat, end de gør i dag. Vi vil gerne være med til at tvinge A. P. Møller til at få gang i at få bragt energien op af Nordsøen. Der er masser af ting, vi gerne vil være med til, men

vi vil ikke være med til lønpolitik på denne måde.

Tyroll (VS):

Jeg kunne forstå på arbejdsministeren, at det var en udmærket tale, hr. Kaj Poulsen havde holdt her. Den blev jo rost i fine vendinger, og det var nok ikke så overraskende.

Dernæst skal jeg sige vedrørende de tal, som vi har lagt frem for reallønsberegningerne, at jeg kunne forstå, det skulle klares så nemt som, at der faktisk ikke var et eneste tal, der var rigtigt. Jeg vil dog nok vove at påstå, at f.eks. en prisstigning siden juli svarende til 9 points er det samme som 6 pct.s stigning, så der er nok nogle rigtige tal, men når man går ud fra de oplysninger, der ligger fra regeringen om, hvad der bliver fjernet, og så sætter økonomi på det, f.eks. ser på, hvor meget dyrtidsportioner betyder osv., må der være noget rigtigt i det, hr. arbejdsminister. Så kan det ikke være sådan, at man bare siger: der er ikke ét eneste rigtigt tal. Men det er åbenbart sådan, at vi ikke kan få dokumentation for her ved mødet i salen, hvor det er, der skulle være noget galt i disse beregninger, så vi glæder os da til at få noget at vide om det, når vi kommer i udvalg.

Dernæst vil jeg gerne tage fat i den anden problemstilling, som arbejdsministeren ikke svarede på – og dog svarede arbejdsministeren måske alligevel. Jeg spurgte, om der var tale om, at man havde begået en ulovlig handling på dagbladet Information. Dernæst skulle arbejdsministeren kommentere nogle af de spørgsmål, der var stillet fra den borgerlige side i salen, og det drejede sig bl.a. om dette spørgsmål. Og så siger arbejdsministeren udtrykkeligt heroppe, når han kommenterer lønstigninger og prisforhøjelser: ulovlige løn- og prisforhøjelser, ikke ugyldige, men ulovlige løn- og prisforhøjelser. Vi vil gerne have at vide, hvad arbejdsministeren og regeringen lægger i dette ord »ulovlige«. Hvorfor bruger man betegnelsen »ulovlig«? Hidtil har man i forbindelse med forskellige indgreb sagt, at der er ikke lønstigninger, der er ulovlige, man har sagt, at de er overenskomststridige. Det er noget andet. Men her fastholder man altså, at der er tale om en ulovlighed, at der er tale om ulovlige lønstigninger, og man taler også om ulovlige aktioner. Det viser jo, hvad en lovgivning

[Tyroll]

som denne betyder, hvordan man strammer sine begreber op, og hvordan man lige så stille lægger op til, at selv om der er tale om et lovindgreb her, skal man alligevel bruge arbejdsrettens sanktionssystemer. De ulovlige aktioner skal dømmes for overenskomststridige sanktionssystemer. Den måde blander man tingene sammen på. Derfor er det af største interesse, at det bliver præciseret, hvad der ligger i disse begreber, når man begynder at snakke om ulovligheder osv., og hvad der ligger i det, at man kan indbringe forskellige aftaler for domstolene og få behandlet deres gyldighed, eller »lovlighed« hedder det måske også dér.

Vi vil gerne have at vide, hvad der ligger i disse begreber, og hvilke opstramninger det er, man forsøger at komme igennem med her.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg er meget parat til at drøfte det spørgsmål, som hr. Enggaard rejser, under udvalgsarbejdet. Jeg tror, at det kræver en nærmere belysning, men det er jeg parat til at se på. Jeg forstod også, at hr. Enggaard forstod, hvorfor det er nødvendigt – i et eller andet omfang i hvert fald – at have en ret klar bestemmelse i retning af § 10.

Hr. Lawaetz siger, at det gør ham urolig, at LO har udtrykt forståelse for løsningen. Det forstår jeg godt. Og det gør sikkert hr. Lawaetz endnu mere urolig, hvis jeg oplyser over for ham, at ikke alene LO, men en lang række andre lønmodtagerorganisationer både på det private og på det offentlige arbejdsmarked har udtrykt en tilsvarende forståelse. Vi har savnet lidt af den samme forståelse fra hr. Lawaetz' organisation.

Til fru Lilli Gyldenkilde vil jeg sige, at der er ikke tale om noget nyt i forhold til mit svar tidligere omkring disse ting. Vi ønsker ikke en særlig sanktionsbestemmelse indføjet i denne lov. Det, jeg henviste til, var prismyndighederne. Det er klart fremgået af forhandlingerne i formiddags, at det, jeg håber, er, at man, når man ser på fremtidige prisforhøjelser på Information, ikke indregner den lønforhøjelse, der er sket i strid med loven, og som jeg opfatter – selv om det måske ikke er hensigten – som ammunition til de menneskers argumentation, der ønsker at gå den vej, som regeringen ikke ønsker at gå, og

som jeg forstår at fru Lilli Gyldenkilde og selv hr. Tyroll ikke ønsker skal betrædes. Der er altså ikke tale om nogen nye sanktionsmyndigheder, det er alene et spørgsmål om prisindregning, og det er klart, at hvis Information undlader at indregne forhøjelserne i priserne, bliver der slet ikke noget problem i forhold til myndighederne, så bliver myndighederne overhovedet ikke indblandet. Det var alene det, der lå i min udtalelse.

Med hensyn til socialistisk folkeparti tror jeg, at det reallønsfald, de er inde på, bliver næsten det samme som det, der følger af regeringens forslag. Så forstod jeg på fru Lilli Gyldenkilde, at SF gerne ville bære byrden, men ikke føre lønpolitik på denne måde. Det kan blive interessant senere at få at vide, på hvilken måde SF da ønsker at føre lønpolitik. For man kan jo ikke sige, at lønmodtagerne er helt betydningsløse som gruppe, når det drejer sig om indtægtsudviklingen i samfundet.

Så vil jeg sige til hr. Tyroll, at jeg skal da gerne tage nogle af de hovedberegninger ganske kort, som for mig at se viser, at hr. Wilhelms beregninger er forkerte. Det første er, at hr. Wilhelm har beregnet, at der sker en reduktion af den disponible realindkomst som følge af juniforligets energiprisforhøjelser på 5,5 pct., hvor regeringens skøn er 2,5 pct. Forskellen skyldes alene, at hr. Wilhelm mener, at en gennemsnitsfamilie anvender 25 pct. af sin indtægt til energi, hvor de undersøgelser, der foreligger, viser, at det kun er 10 pct. Der er ingen modstrid mellem regerings tal og hr. Wilhelms tal, hvis hr. Wilhelm bruger de rigtige forudsætninger, men det er altså en forkert forudsætning, der nævnes.

Hr. Wilhelm siger f.eks. også, at devalueringen rammer 40 pct. af forbruget. Det er ikke rigtigt, den rammer 20 pct. af forbruget, og derved bliver der selvfølgelig en skævhed i hr. Wilhelms beregninger. Hr. Wilhelm siger, at det, at man undlader at forhøje det særlige bundfradrag på 500 kr., giver en belastning på 300 kr. Det er ikke rigtigt, det er 200 kr. Jeg kunne fortsætte. Det er ikke rigtigt, som hr. Wilhelm skriver, at regeringens forudsætninger viser, at reststigningen i andet overenskomstår bliver nul. Tværtimod siger vi, at den bliver 2 pct. Det giver også en ændring i beregningerne. Så tror vi heller ikke på hr. Wilhelms skøn over olieprisstig-

[Arbejdsministeren]

ningerne. Endelig kan jeg sige, at det er klart, at når man får en kraftig afdæmpning af lønstigningerne, så påvirker det også prisforløbet, og derfor kan man ikke regne med uændrede prisforløb, når løndæmpningen bliver meget mærkbar.

Alt taget i betragtning tror jeg, at der er tale om et prisværdigt forsøg på at mistænkeliggøre regeringens politik, et forsøg, der desværre er faldet totalt til jorden.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten ret meget, men jeg bliver næsten nødt til at komme herop efter det, der blev sagt.

Selvfølgelig kan jeg ikke stå her og sige, at vi går ind for et reallønsfald, og det har jeg aldrig sagt. Jeg konstaterede, at ministeren havde set på vores forslag og var nået frem til, at vi også måtte regne med et reallønsfald. Og så sagde jeg: det må da ligge klart for enhver, der kender lidt til SFs politik, at vi godt ved, at der er en krise, og at der må gribes ind på nogle områder. Det ligger ganske klart, og det var det, jeg mente med det.

Jeg skal bare nævne enkelte områder, f.eks. indførelse af en råvareafgift for at lave noget fornuftigt på hele energiområdet og en graderet vægtafgift. Det er ting, vi har fremsat forslaget om. Så ligger det i sagens natur, at nogle må komme til at betale mere end andre, og det er på de områder vi gerne vil være med til at lave ændringer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af reguleringsbestemmelser vedrørende arbejdsløshedsdagpenge, dagpenge ved sygdom eller fødsel og tjenestemandspensioner.

(Lovforslag nr. L 61. Fremsat 4/12 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

På baggrund af det netop behandlede forslag til lov om begrænsninger i lønninger m.v. finder vi fra socialdemokratiets side dette lovforslag rimeligt begrundet.

Forslaget tager sigte på at stoppe den automatik, der er indbygget i arbejdsløshedsdagpengeloven, en automatik, som til forveksling ligner de taktreguleringsordninger, som vi netop har behandlet i arbejdsministerens forrige forslag, og på den baggrund finder vi det rimeligt, at denne automatik sættes midlertidigt ud af kraft.

Lovforslaget om ændring af loven om dagpenge ved sygdom eller fødsel er en konsekvensændring af de øvrige ting, som er behandlet i dag vedrørende dyrtidsreguleringen, og vi kan derfor tilslutte os forslaget.

Endvidere er ministerens forslag om at holde pensionister af forskellig art uden for disse ændrede reguleringsbestemmelser socialt og rimeligt begrundet, og efter socialdemokratiets opfattelse er ordningen så rimeligt afbalanceret for de befolkningsgrupper, der er omfattet af disse love, at vi på baggrund af den økonomiske situation kan tilslutte os forslaget.

Enggaard (V):

De ændringer, regeringen foreslår af dagpenges og pensioners regulering, må ses som konsekvenser af det forslag om ændring af dyrtidsreguleringen og begrænsning af lønstigninger, som vi netop har behandlet.

Fra venstres side ønsker vi at understrege vigtigheden af, at den indbyrdes relation mellem udviklingen af reallønnen for lønmodtagerne på den ene side og pensionister og modtagere af dagpenge på den anden side er i orden.

Med dette mener vi, at der ikke må ske en forrykning i retning af en mere fordelagtig stilling for dagpengemodtagerne. Det meget omtalte paradoksproblem – mange ledige